REKENKAMER ZEELAND

Aan Provinciale Staten van Zeeland

uw kenmerk:	ons kenmerk:	Bijlagen:	1
behandeld door:	Doorkiesnummer:	Middelburg,	6 november 2026
onderwerp:	Onderzoek Leefbaarheidsfonds Provincie Zeeland		

Geachte leden van Provinciale Staten,

De rekenkamer Zeeland heeft onderzoek gedaan naar het Leefbaarheidsfonds van de Provincie Zeeland. In deze brief is de analyse van de onderzoeksresultaten samengevat en wordt een viertal concrete aanbevelingen gedaan aan Provinciale Staten (PS) om het Leefbaarheidsfonds en de uitvoering daarvan te verbeteren.

Aanleiding voor het onderzoek

De rekenkamer Zeeland voerde in het najaar van 2025 gesprekken met diverse fracties uit PS. In deze contacten bleek een brede belangstelling voor een onderzoek van de rekenkamer Zeeland naar het Provinciale Leefbaarheidsfonds. Het fonds bestaat nu ongeveer twee jaar en het is interessant om de resultaten in kaart te brengen. Relevante vragen zijn bijvoorbeeld welke bestedingen zijn gedaan, wat zijn daarvan de resultaten en of de Provincie ook de doelgroepen bereikt waarvoor het fonds bedoeld is.

Dit onderzoek naar het Leefbaarheidsfonds sluit ook aan op een verzoek van PS aan de rekenkamer om periodiek onderzoek te doen naar subsidieregelingen, met daaraan voorafgaand een advies van uw Auditcommissie.

Verder is het thema realistisch ramen betrokken. De rekenkamer heeft in 2025 deelgenomen aan een landelijk onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers naar dit aspect uit de P&C-cyclus, ook wel onderbesteding genoemd (zie kader).

Realistisch ramen (Onderbesteding)

Voor Provinciale Staten is het onwenselijk als aan het einde van een jaar blijkt dat een budget in de begroting niet (volledig) is besteed. Dat geld was met een bepaald doel toegekend en blijkbaar is het niet gelukt om het daaraan uit te geven, waardoor het de vraag is of het doel wel wordt bereikt. Omdat het jaar (zo goed als) voorbij is, kan het ook niet meer aan iets anders worden uitgegeven. Voor Provinciale Staten wordt dat probleem vergroot als dit jaarlijks gebeurt, zeker als het gaat om aanzienlijke bedragen.

Het landelijke onderzoek geeft een generiek beeld van onderbesteding bij decentrale overheden, maar de specifieke situatie voor de Provincie Zeeland was beperkt in beeld gebracht. Om dat beeld alsnog te constru-

Koorkerkhof 20 Middelburg T 0118-631841 F 0118-631238
Postbus 6001 4330 LA Middelburg www.rekenkamerzeeland.nl E rekenkamer@zeeland.nl

eren zal de rekenkamer Zeeland in de komende onderzoeken onderbesteding als deelaspect daarin meenemen. Over dit besluit werd geklankbord met uw Programmaraad. Hoewel dit onderzoek naar het Leefbaarheidsfonds slechts één deelwaarneming betreft, worden de resultaten met betrekking tot onderbesteding in deze brief al wel betrokken bij de conclusie.

Centrale vraag

De centrale vraag van het onderzoek is als volgt:

Hoe hebben Gedeputeerde Staten vanaf 2024 uitvoering gegeven aan het Leefbaarheidsfonds, is het subsidieproces adequaat ingericht en welke bijdrage levert het fonds tot nu toe aan de gestelde doelen?

Werkwijze

Het onderzoek is gestart in juli 2026. Er is een verkennende analyse uitgevoerd naar de beleidsontwikkeling, verstrekte subsidies en financiën. Vervolgens zijn zeven subsidiedossiers nader onderzocht. Er zijn tevens diverse interviews gehouden met betrokkenen, waaronder een aantal initiatiefnemers van projecten die subsidie ontvingen uit het Leefbaarheidsfonds. De bevindingen zijn vastgelegd in een nota van bevindingen en getoetst aan een normenkader. Voor de nota van bevindingen is een procedure van ambtelijk wederhoor doorlopen. Gedeputeerde Staten (GS) zijn vervolgens verzocht om bestuurlijk commentaar te geven bij deze brief. De rekenkamer ontving de reactie van GS op 4 november 2026 (bijlage).

Beschrijving van het Leefbaarheidsfonds

Het Leefbaarheidsfonds van de Provincie Zeeland is in de periode vanaf 2023 geleidelijk tot stand gekomen. In 2023 ontstond het beleidsvoornemen. In 2024 werden er door PS voor de periode 2024 – 2027 financiële middelen beschikbaar gesteld (jaarlijks € 500.000). Vanuit dit budget worden hoofdzakelijk subsidies verstrekt. Tot 2026 gebeurde dat zonder aparte subsidieregeling op grond van de Algemene Subsidie Verordening. Naar aanleiding van opgedane ervaringen en een motie van PS werd in 2026 een afzonderlijke subsidieregeling vastgesteld.

De Leefbaarheidsagenda 2024–2027 bevat de doelen en uitgangspunten van het fonds, gericht op de thema's Meedoen in Zeeland en Gezond in Zeeland. GS hebben bewust gekozen voor een breed kader en een lerende aanpak, waarbij de regeling op basis van praktijkervaringen verder kon worden ontwikkeld.

Subsidies uit het fonds kunnen worden ingezet voor uiteenlopende initiatieven op het gebied van voorzieningen, ontmoeting, participatie, sociale samenhang en gezondheid. Projecten moeten bijdragen aan de doelen van de Leefbaarheidsagenda en in principe buiten bestaande provinciale beleids- en uitvoeringsprogramma's vallen. Zowel lokale projecten als projecten die meerdere gemeenten bestrijken of samenwerking op Zeeuws niveau bevorderen, kunnen subsidie ontvangen. Burgers kunnen niet zelf subsidie aanvragen. Het Leefbaarheidsfonds is in de huidige situatie alleen toegankelijk voor instellingen, verenigingen en stichtingen.

Tot slot suggereert de term fonds mogelijk een andere inhoudelijke betekenis dan in de praktijk het geval is. Zoals hiervoor geschetst is, is het Leefbaarheidsfonds hoofdzakelijk een budget waaruit subsidies worden verstrekt, met vanaf 2026 een eigen specifieke regeling. Andere zaken die vaak met een fonds worden geassocieerd zijn niet van toepassing. Zo is er bijvoorbeeld geen eigen bestemmingsreserve gekoppeld aan het Leefbaarheidsfonds en is er ook geen interne of externe rechtspersoon.

Overzicht subsidies uit het Leefbaarheidsfonds

Het gebruik van het Leefbaarheidsfonds is sinds de start duidelijk toegenomen (zie tabel). In het eerste jaar werden slechts twee, relatief grote projecten gesubsidieerd en bleef het beschikbare budget grotendeels onbenut. De beperkte bekendheid van de regeling en de tijd die nodig was om projecten en aanvragen te ontwikkelen speelden hierbij een rol. In 2025 namen zowel het aantal projecten als het totale subsidiebedrag

toe en werden ook kleinere projecten ondersteund. Deze ontwikkeling zet zich in 2026 voort. Tot september zijn dertien nieuwe projecten gestart en is € 415.173 aan subsidie verstrekt. Naar verwachting wordt het subsidieplafond van de regeling bereikt in oktober 2026. Tegelijkertijd blijft sprake van onderuitputting ten opzichte van het totale door PS voor 2026 beschikbaar gestelde budget van ruim € 1 miljoen.

Jaar	< € 5.000	€ 5.001 - € 10.000	€ 10.001 - € 50.000	> € 50.001	Totaal aantal	Totaal bedrag
2024	0	0	0	2	2	€ 180.000
2025	3	3	6	1	13	€ 287.204
2026*	3	3	5	2	13	€ 415.173
Totaal	**6**	**6**	**11**	**5**	**28**	**€ 882.377**

* Tot 1 september 2026

Afwijzingen van subsidieaanvragen komen in de praktijk nauwelijks voor. De regeling is zo breed van opzet, dat vrijwel alle ingediende projecten, al dan niet na aanpassing van de aanvraag, voor subsidie in aanmerking konden komen. Het Leefbaarheidsfonds heeft daarmee in de praktijk vooral het karakter van een breed toegankelijk ondersteuningsinstrument en in beperkte mate van een instrument waarbij tussen ingediende projecten wordt geselecteerd. Soms komt het ook voor dat initiatiefnemers hun aanvraag intrekken als blijkt dat niet aan de voorwaarden kan worden voldaan.

Een nader overzicht van de projecten die subsidie ontvingen uit het Leefbaarheidsfonds is opgenomen in hoofdstuk 2.3 van de nota van bevindingen over het Leefbaarheidsfonds.

Rolinvulling door Provinciale Staten

In deze eerste jaren van het Leefbaarheidsfonds hebben PS de ontwikkeling van het Leefbaarheidsfonds relatief intensief gevolgd, omdat het fonds een nieuw instrument is en nog in ontwikkeling is. PS hebben daarbij ook actief geprobeerd richting te geven aan de verdere ontwikkeling. Zo werd in juni 2025 een motie ingediend waarmee PS sturing gaven aan de verdere invulling en uitvoering op het gebied van communicatie en organisatie.

De aandacht van PS richt zich daarnaast op de besteding van de beschikbare middelen, de ondersteunde projecten en de bijdrage daarvan aan de doelen van de Leefbaarheidsagenda. Bij de bespreking van het fonds in de Commissie Economie in maart 2026 is onder meer gevraagd om terugkoppeling over de voortgang en resultaten. Op verzoek vanuit de Commissie deelden GS een overzicht met projecten en het toegekende bedrag.

De relatief intensieve betrokkenheid van PS past bij de ontwikkelfase waarin het fonds zich bevindt. Mogelijk kan dat deze betrokkenheid minder intensief worden wanneer het fonds verder is ontwikkeld en er meer ervaring is opgedaan met de werking ervan en kaders duidelijker zijn omschreven. Voor de controlerende rol van PS blijft het van belang dat zij periodiek inzicht krijgen in de inzet van de middelen, de werking van het fonds en de bijdrage van de ondersteunde projecten aan de provinciale doelstellingen. De verdere inrichting en uitvoering van een of meerdere subsidieregelingen, zoals de beoordeling van afzonderlijke subsidieaanvragen is daarbij geen taak voor PS, maar van GS.

Hoofdconclusie

De rekenkamer concludeert dat GS door de instelling van een Leefbaarheidsfonds in 2024 duidelijke stappen hebben gezet om nieuwe maatschappelijke initiatieven op het gebied van leefbaarheid te ondersteunen, dan wel reeds bestaande projecten te versterken. De subsidie maakt activiteiten mogelijk, ondersteunt samenwerking en kan helpen om aanvullende financiering te mobiliseren. Daarmee heeft het fonds aantoonbare betekenis voor initiatiefnemers en sluit het inhoudelijk aan bij de doelen van de Leefbaarheidsagenda. Het bereik van het Leefbaarheidsfonds is jaar op jaar gegroeid. Om de ontwikkeling te bespoedigen, hebben GS een afzonderlijke subsidieregeling opgesteld en is de communicatie versterkt. Dit verloop laat ook het succes van een motie als instrument van PS zien. Motie 76 van 6 juni 2025 heeft geleid tot concrete aanpassingen in de uitvoering van het 'fonds'. Tegelijkertijd bevindt het Leefbaarheidsfonds zich, enkele jaren na de start, nog in een ontwikkelfase. Daarbij speelt mee dat de Provincie jarenlang geen subsidieregeling op het terrein van leefbaarheid kende.

De rekenkamer ziet concrete mogelijkheden voor GS en PS om de werking van het fonds verder te verbeteren. Of het fonds na 2027 wordt voortgezet, is echter nog onzeker. De door PS beschikbaar gestelde middelen, van incidentele aard, lopen dan af. Naar verwachting wordt pas na de Provinciale Statenverkiezingen van 2027 een besluit genomen over de toekomst van het fonds. De aanbevelingen van de rekenkamer bieden GS en PS vooral bij voortzetting van het fonds aanknopingspunten om de werking ervan verder te versterken.

Verdere aanscherping is mogelijk in de afbakening van de provinciale rol, de toegankelijkheid en doorlooptijd van het subsidieproces en de aansluiting tussen projectdoelen, verantwoording en controle. Ook vraagt de positie van vrijwilligersorganisaties aandacht, omdat incidentele projectsubsidies niet altijd aansluiten bij hun behoefte aan continuïteit. Tot slot is meer systematische informatie nodig over bereik, resultaten en maatschappelijke effecten om de bijdrage van het fonds aan de Leefbaarheidsagenda en de brede welvaart beter te kunnen beoordelen. Daarnaast merkt de rekenkamer op dat het zicht op bestedingen uit het Leefbaarheidsfonds in de huidige P&C- cyclus voor PS beperkt is. Deze punten bieden GS en PS concrete aanknopingspunten om het fonds gericht verder te ontwikkelen en te verbeteren.

Deelconclusies en aanbevelingen

Conclusie 1: Gesubsidieerde projecten sluiten aan op de doelstelling, maar afbakening en focus kan scherper om projecten sterker te maken

Het Leefbaarheidsfonds levert sinds de oprichting een duidelijke bijdrage aan de uitvoering van circa 30 projecten in Zeeland op het gebied van leefbaarheid. Het Leefbaarheidsfonds heeft de afgelopen jaren concrete maatschappelijke initiatieven mogelijk gemaakt en biedt meerwaarde in Zeeland door partijen te verbinden, samenwerking op Zeeuws niveau te stimuleren en aanvullende cofinanciering voor initiatiefnemers te mobiliseren. De gesubsidieerde projecten sluiten inhoudelijk aan bij de doelen van de Leefbaarheidsagenda.

Het brede kader biedt ruimte om uiteenlopende initiatieven te ondersteunen, maar maakt de afbakening van het fonds niet altijd duidelijk. Vooral de voorwaarde dat projecten in principe niet binnen bestaande Provinciale beleids- en uitvoeringsprogramma's vallen, biedt ruimte voor interpretatie. Zo hebben sport en cultuur eigen bestaande Provinciale beleids- en uitvoeringsprogramma's, maar gelden zij tevens als belangrijke dragers voor kernelementen van leefbaarheid, zoals het mensen laten meedoen in de maatschappij. Een mogelijkheid is ook dat het fonds zich jaarlijks gaat focussen op specifieke thema's.

Verder geldt dat de brede doelen en voorwaarden van het huidige Leefbaarheidsfonds ruimte bieden aan uiteenlopende projecten, maar daarmee is niet altijd duidelijk welke aanvragen het meest bijdragen aan wat

de Provincie met het fonds wil bereiken. Dit wordt belangrijker nu de bekendheid van het fonds en het aantal aanvragen toenemen. De subsidies worden nu in beginsel verdeeld op volgorde van binnenkomst. Wanneer het subsidieplafond wordt bereikt, kan daardoor een later ingediend project dat sterker aansluit bij de provinciale doelen geen subsidie ontvangen, terwijl eerder ingediende projecten met een beperktere bijdrage al zijn gehonoreerd. Zonder vooraf bepaalde prioriteiten ontbreekt een inhoudelijke basis om aanvragen onderling te wegen en de beschikbare middelen te richten op de projecten met de grootste verwachte maatschappelijke meerwaarde.

Het Leefbaarheidsfonds blijkt van meerwaarde voor initiatieven die gemeentegrenzen overstijgen of samenwerking op Zeeuwse schaal beogen. Het verkrijgen en afstemmen van ondersteuning bij meerdere gemeenten kan voor initiatiefnemers van projecten lastig en tijdrovend zijn. Daarnaast blijkt Provinciale steun voor een hefboomwerking te kunnen zorgen: een positief subsidiebesluit van GS draagt bij aan de positie van een initiatief en het verkrijgen van aanvullende financiering en samenwerking met andere partijen. De meer lokale initiatieven kunnen een overlap kennen met gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden. Bij dergelijke lokale initiatieven is afstemming met de Zeeuwse gemeenten belangrijk. GS geven invulling aan het afstemmen met Zeeuwse gemeenten door het Leefbaarheidsfonds regelmatig te bespreken in het Overleg Zeeuwse Overheden. Bij lokale projecten wordt er op ambtelijk niveau met gemeenten afgestemd.

Aanbeveling 1

Geef GS opdracht om de doelen en afbakening van het Leefbaarheidsfonds aan te scherpen. Maak daarbij in ieder geval duidelijker:

- hoe het fonds zich verhoudt tot bestaande provinciale programma's en gemeentelijke verantwoordelijkheden;
- welke inhoudelijke prioriteiten en selectiecriteria gelden wanneer het beschikbare budget onvoldoende is om alle subsidiabele aanvragen te honoreren.

Conclusie 2: Door PS overgehevelde middelen naar volgende begrotingsjaren zijn vooralsnog niet volledig besteed. Het zicht op onderbesteding voor PS is in de P&C cyclus beperkt.

Het Leefbaarheidsfonds kwam in de eerste jaren niet volledig tot het beoogde bereik. Van het oorspronkelijk beschikbare budget werd in 2024 64% en in 2025 45% niet besteed. Dit hangt samen met de aanloopperiode van het fonds, de aanvankelijk beperkte bekendheid en de tijd die nodig was om netwerken en subsidieaanvragen te ontwikkelen. GS hebben de communicatie over het fonds in 2026 geïntensiveerd via onder meer advertenties, posters, inloopspreekuren en contacten met maatschappelijke partners en gemeenten. De bekendheid van het fonds neemt toe. In 2026 is het aantal aanvragen hoger dan in voorgaande jaren en wordt naar verwachting het subsidieplafond van regeling van € 500.000 bereikt.
Door overhevelingen uit eerdere jaren zijn er nog aanvullende middelen beschikbaar voor 2026. Het gaat om ongeveer € 500.000 aan aanvullende middelen. In hoeverre deze middelen nog besteed zullen worden in 2026, was nog niet duidelijk toen de rekenkamer de rapportage voor dit onderzoek opstelde.

PS blijken gedurende het jaar niet op de hoogte te worden gesteld van budgetuitputting lopende een begrotingsjaar. Tevens blijkt dat ramingen en realisatiecijfers over het Leefbaarheidsfonds niet goed zijn af te leiden uit de begroting en jaarstukken. Het budget voor het Leefbaarheidsfonds maakt onderdeel uit van een begrotingspost die is samengesteld uit meerdere budgetten.

Aanbeveling 2

Bespreek met GS om PS gedurende het jaar inzicht te geven in het beschikbare budget voor het Leefbaarheidsfonds, de besteding daarvan en de verwachte budgetuitputting. Betrek daarbij het afzonderlijk herkenbaar maken in de begroting en jaarstukken van de raming en realisatie van het Leefbaarheidsfonds, zodat PS de financiële ontwikkeling van het fonds over de jaren kunnen volgen.

Conclusie 3: Subsidieproces bevat de nodige waarborgen, maar kan in de uitvoering worden verbeterd

De rekenkamer constateert dat het reguliere subsidieproces voor het Leefbaarheidsfonds de nodige waarborgen bevat, maar dat er een aantal verbeterpunten zijn waarop doorontwikkeling nodig is. Er is een geborgde subsidietechnische en inhoudelijke beoordeling, maar deze procedure blijkt veel tijd te kunnen vragen, zowel binnen de Provinciale organisatie, in de ambtelijke en bestuurlijke afstemming én voor aanvragers om een aanvraag te completeren. Uit het onderzoek is niet gebleken dat hierdoor projecten niet door konden gaan, maar wel dat procedures vertragend werken, waardoor projecten moeten worden uitgesteld. Daarnaast is een bevinding dat GS soms niet snel genoeg subsidie verstrekken. In het Algemeen Subsidiebesluit van de Provincie Zeeland is opgenomen dat GS binnen acht weken een besluit nemen op een volledige subsidieaanvraag. In vijf gevallen werd deze termijn overschreden. Aanvragers hebben in de huidige situatie bovendien beperkt inzicht in de status en verwachte duur van hun aanvraag.

GS leggen in de subsidiebeschikkingen vast welke activiteiten worden ondersteund en welke prestatiebewijzen moeten worden aangeleverd. In het aanvraagformulier van 2026 is het niet langer een vereiste om projectdoelen SMART te omschrijven. Dit kan het vaststellen van projectresultaten achteraf bemoeilijken. Ook zijn geen uniforme inhoudelijke eisen gesteld aan projectverslaglegging.

Voor kleinere en meer lokaal georiënteerde subsidies kan het mogelijk efficiënter en laagdrempeliger zijn om de uitvoering onder te brengen bij een maatschappelijke partner die dichter bij inwoners, verenigingen en lokale initiatieven staat. Een dergelijke organisatie kan kleine bijdragen bijvoorbeeld via vouchers verstrekken en initiatiefnemers begeleiden. Dit kan de uitvoeringslast en doorlooptijd bij de Provincie beperken en sluit aan bij haar rol als middenbestuur. De provinciale meerwaarde is het duidelijkst bij projecten die gemeentegrenzen overstijgen, partijen verbinden of samenwerking op Zeeuws niveau bevorderen. GS kunnen een andere uitvoeringsvorm voor lokale projecten overwegen wanneer het Leefbaarheidsfonds in een volgende Statenperiode wordt voortgezet. Een voorbeeld is samenwerking met het Oranjefonds, die al in de vorm van het Zeeuws Heldenfonds vorm heeft gekregen. Tevens wordt er al samengewerkt met de Zeeuwse Vereniging van Kleine Kernen in de huidige opzet van het Leefbaarheidsfonds. Mogelijk kan deze samenwerking worden geïntensiveerd.

Tot slot blijkt dat aanvragers in de huidige situatie niet actief de status van hun aanvraag kunnen inzien en soms bepaalde voorwaarden niet goed in beeld hadden. Hoewel de Provincie werkt met een digitaal subsidieloket, heeft dat loket nog geen koppeling met het systeem dat wordt gebruikt in de backoffice. Hier ligt verbeterpotentieel voor de Provincie. Wanneer systemen aan elkaar gekoppeld kunnen worden, kan de communicatie richting aanvragers over bijvoorbeeld de status actiever verlopen. Ook kan de Provincie bijvoorbeeld automatische berichten genereren om de klantvriendelijkheid te verhogen, bijvoorbeeld het sturen van een herinnering over het aanleveren van prestatiebewijzen.

Aanbeveling 3

Geef GS opdracht om het subsidieproces verder te verbeteren en daarbij de handvatten uit het rekenkameronderzoek te betrekken (zie kader).

Handvatten om subsidieproces Leefbaarheidsfonds te verbeteren:

- Optimaliseer het subsidieproces om de beslistermijn uit het Algemeen subsidiebesluit te halen;
- Verstrek zo vroeg mogelijk informatie aan aanvragers over aanvraag- en prestatievereisten;
- Stel nadere en uniforme eisen aan projectverslaglegging;
- Verlang van initiatiefnemers om projectdoelen SMART te omschrijven;
- Maak vooraf consequenties van het niet naleven van voorwaarden inzichtelijk;
- Organiseer communicatie richting aanvragers actiever met hulp van ICT over onder andere de status en verwachte doorlooptijd;
- Vereenvoudig indien mogelijk het proces voor relatief kleine projecten door samen te werken met een uitvoeringspartner die dicht op de samenleving acteert.

Conclusie 4: Incidentele projectsubsidies kunnen op gespannen voet staan met de continuïteit van initiatieven en projectresultaten.

Het Leefbaarheidsfonds financiert hoofdzakelijk tijdelijke en afgebakende projecten. Maatschappelijke en vrijwilligersorganisaties hebben echter ook structurele middelen nodig voor coördinatie, vrijwilligersbegeleiding, ICT, organisatieontwikkeling en de continuïteit van hun activiteiten. Deze kosten zijn niet subsidiabel, terwijl zij wel noodzakelijk zijn om projecten uit te voeren en de resultaten daarvan te behouden. Organisaties moeten zoeken naar andere mogelijkheden om deze kosten te dekken, met voor hen vaak suboptimale voorwaarden om de continuïteit te borgen. Het steeds opnieuw aanvragen en verantwoorden van tijdelijke projectsubsidies vraagt bovendien capaciteit die (vrijwilligers)organisaties maar beperkt beschikbaar hebben en die ten koste gaat van hun directe maatschappelijke inzet. Zonder vervolgfinanciering bestaat het risico dat gesubsidieerde activiteiten na afloop van de subsidie niet kunnen worden voortgezet. Het fonds kan daarmee wel activiteiten mogelijk maken, maar biedt niet automatisch zekerheid over het behoud van maatschappelijke effecten op de langere termijn.

Aanbeveling 4

Geef GS opdracht om bij de verdere ontwikkeling van het fonds expliciet te bepalen hoe wordt omgegaan met projecten en organisaties die een meerjarige inzet of een beperkte bijdrage aan noodzakelijke organisatiekosten nodig hebben om de doelen uit de Leefbaarheidsagenda te kunnen blijven dienen. Breng bij subsidiemonitoring ook in beeld hoe initiatiefnemers verwachten de activiteiten en resultaten na afloop van de subsidie te behouden (zie ook aanbeveling 5).

Conclusie 5: De maatschappelijke bijdrage is aannemelijk maar nog niet aantoonbaar

De gesubsidieerde activiteiten passen bij doelen als ontmoeting, participatie, sociale samenhang, het tegengaan van eenzaamheid, gezond gedrag en ondersteuning van kwetsbare groepen. De uitvoering van activiteiten betekent echter niet automatisch dat de beoogde projectresultaten en maatschappelijke effecten aantoonbaar zijn bereikt. Niet alle initiatieven slagen, veel projecten lopen nog en resultaten worden nog niet uniform gemonitord. Het is aannemelijk dat het fonds bijdraagt aan de doelen van de Leefbaarheidsagenda, maar de omvang van deze bijdrage en de uiteindelijke maatschappelijke effecten kunnen op dit moment nog niet worden vastgesteld.

De Provincie volgt de ontwikkeling van de brede welvaart in Zeeland via het periodieke onderzoek *Leven in Zeeland*. Daarmee ontstaat inzicht in ontwikkelingen op terreinen als gezondheid, participatie, sociale samenhang en het voorzieningenniveau. Een verandering in deze indicatoren kan echter niet rechtstreeks worden toegeschreven aan het Leefbaarheidsfonds, omdat ook veel andere maatschappelijke ontwikkelingen en beleidsmaatregelen daarop van invloed zijn.

Voor een evaluatie van het ‘fonds’ is daarom aanvullende informatie nodig over de afzonderlijke projecten, zoals de bereikte doelgroepen, uitgevoerde activiteiten, gerealiseerde resultaten en duurzaamheid daarvan. Door deze projectinformatie te verbinden aan de relevante indicatoren uit *Leven in Zeeland* kan aannemelijker worden gemaakt hoe het fonds bijdraagt aan de brede welvaart. In de huidige monitoring is deze verbinding nog niet expliciet uitgewerkt, waardoor de omvang van de bijdrage van het Leefbaarheidsfonds niet kan worden vastgesteld.

Aanbeveling 5

Geef GS opdracht om het Leefbaarheidsfonds bij het continueren daarvan niet alleen qua uitvoering, maar ook qua maatschappelijke effecten periodiek te evalueren en PS hierover te informeren. Gebruik de uitkomsten om de doelen, prioriteiten en voorwaarden van het fonds zo nodig bij te stellen. Spreek met GS af wanneer PS deze informatie ontvangen en op welk moment PS de werking, omvang en voortzetting van het fonds opnieuw beoordelen.

Bestuurlijke reactie GS

De brief van GS met de bestuurlijke reactie op dit rekenkameronderzoek is opgenomen in de bijlage.

Nawoord Rekenkamer

De rekenkamer dankt Gedeputeerde Staten voor hun bestuurlijke reactie op het onderzoek naar het Leefbaarheidsfonds. Wij waarderen het dat zij zich kunnen vinden in de conclusies en aanbevelingen.
Met belangstelling zien wij uit naar de behandeling van het onderzoek in de commissie Economie op 27 november 2026.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van de Rekenkamer Zeeland

mr. G.A.A. van Rijswijk – van Mook
Voorzitter

Bijlagen:

1. **Brief bestuurlijk commentaar GS**